

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสาร กับความทันสมัยของผู้นำท้องถิ่น โดยศึกษาเฉพาะ ผู้เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการปกครองท้องถิ่น รุ่นที่ 1 ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีขั้นตอนการดำเนินงานการวิจัย ดังนี้คือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรของการวิจัย ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมายของโครงการหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการปกครองท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการอื่น ๆ ในสภาตำบล กรรมการหมู่บ้าน และกรรมการหมู่บ้านอาสาพัฒนา และป้องกันตนเองทั่วประเทศ

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับความทันสมัยของผู้นำท้องถิ่น เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มประชากร โดยทำการศึกษาเฉพาะ ผู้สมัครเข้าเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการปกครองท้องถิ่น รุ่น 1 ทั้งผู้ที่เรียนสำเร็จตามหลักสูตรแล้ว และผู้ที่ยังลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1/2527 เพื่อศึกษาตามหลักสูตรจำนวนทั้งสิ้น 727 คน

ลักษณะทั่วไปของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open form) และปลายปิด (closed form) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

1. ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังทั่วไปของผู้นำท้องถิ่น มี 3 ข้อ ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ และระดับการศึกษาเดิม

2. ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชนของผู้นำท้องถิ่น มี 9 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับความเชื่อถือที่มีต่อสื่อมวลชนชนิดต่าง ๆ 1 ข้อ ดังนี้

- ข้อ 4 - 6 เป็นคำถามเกี่ยวกับการ เปิดรับหนังสือพิมพ์
- ข้อ 7 - 9 เป็นคำถามเกี่ยวกับการ เปิดรับวิทยุกระจายเสียง
- ข้อ 10 - 12 เป็นคำถามเกี่ยวกับการ เปิดรับวิทยุโทรทัศน์
- ข้อ 19 เป็นคำถามเกี่ยวกับความ เชื่อที่มีต่อสื่อมวลชนแต่ละชนิด

3. ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับ การสื่อสารระหว่างบุคคล มี 6 ข้อ ได้แก่ คำถามในข้อ 13 - 18 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความบ่อยครั้งของการพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา

4. ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับ การติดต่อกับสังคมภายนอกในรอบหนึ่งเดือนที่ผ่านมา ได้แก่ คำถามในข้อ 20 - 22

5. ตอนที่ 5 เป็นคำถามที่เป็นแบบทดสอบความทันสมัยในระดับบุคคล มีทั้งสิ้น 14 ข้อ ได้แก่ คำถามในข้อ 4 และข้อ 23 - 35 (เนื่องจากคำตอบของผู้นำท้องถิ่น ในข้อ 4 นอกจากจะใช้เป็นประโยชน์ในเรื่องการวัดตัวแปรพฤติกรรมการ เปิดรับสื่อมวลชนแล้ว ยังเป็นประโยชน์ สามารถนำมาเป็นดัชนีตัวหนึ่งที่ใช้วัด ความทันสมัยในระดับบุคคลได้ จึงใช้คำตอบในข้อ 4 มาคิดเป็นคะแนนสำหรับการวัดตัวแปร ความทันสมัยในระดับบุคคลด้วย)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวัดพฤติกรรมการสื่อสารและความทันสมัย มีวิธีการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบทดสอบโดยดัดแปลงคำถามจากงานวิจัยที่มีการวัดในเรื่องพฤติกรรมการสื่อสาร ได้แก่ งานวิจัยของ สรรค์ศรี คชาชีวะ (13 : ภาคผนวก) พิระ จิรโสภณ (26 : ภาคผนวก) และคำถามในเรื่องความทันสมัยจากแนวคำถามของ อเล็ก อินเคลเลส ซึ่งได้เสนอแนวการทดสอบความทันสมัยแบบสั้น (short form) ไว้ในหนังสือ "Becoming Modern" (17 : ภาคผนวก) โดยแบบสอบถามดังกล่าวนี้ได้เคยนำไปใช้ในประเทศกำลังพัฒนา 6 ประเทศ คือ ปากีสถาน อินเดีย ไนจีเรีย ซิลิ อาเจนตินา และอิสราเอล ปรากฏว่าเป็นแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรง ผู้วิจัยจึงนำเอาแบบสอบถามดังกล่าวมา ถอดความเป็นภาษาไทยเพื่อใช้เป็นแบบทดสอบวัดความทันสมัยในระดับบุคคลนี้

๓. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบในส่วนที่เกี่ยวกับการวัดความทันสมัย

โดยการนำเอาแบบทดสอบซึ่งสร้างเสร็จแล้วไปให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไข แล้วนำไปทดสอบกับกลุ่มอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 20 คน และกลุ่มฆาวนายากจน 20 คน โดยตั้งข้อสันนิษฐานว่า กลุ่มอาจารย์มีความทันสมัยในระดับบุคคล และกลุ่มฆาวนาไม่มีความทันสมัย ให้คนทั้งสองกลุ่มทำแบบทดสอบ แล้วนำค่าที่ได้จากคะแนนแบบทดสอบของทั้งสองกลุ่มมาหาความสัมพันธ์เป็นรายข้อ ระหว่างผลจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ กับค่าสันนิษฐาน โดยการหาความสัมพันธ์แบบ พี โคเอฟฟิเชียน (Phi Coefficient) และหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมของการทำแบบทดสอบ กับค่าสันนิษฐานของทั้งสองกลุ่มโดยวิธี พอยท์ ไบซีเรียล คอรัลเลชัน (Point Biserial Correlation) ผลที่ได้จากการหาค่าความสัมพันธ์ทั้งแบบรายข้อ และคะแนนรวมจะเป็นค่าบอกความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ* จากนั้นจึงนำค่าคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบของทั้งสองกลุ่มมาทดสอบความเชื่อมั่น โดยใช้วิธี KR 21

4. แก้ไขปรับปรุงแบบทดสอบ และแบบสอบถามนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแก้ไขความถูกต้อง ความเข้าใจในเรื่องภาษาก่อนส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริง

การกำหนดคะแนนเพื่อการวิเคราะห์

การให้คะแนนคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามในการวัดค่าตัวแปรที่ต้องการ เพื่อการคำนวณทางสถิตินั้นใช้ตามความหมายของค่าจำกัดความ เป็น เกณฑ์กล่าวคือ

1. การวัดค่าตัวแปร เรื่องการเปิดรับสื่อมวลชน

จะวัดด้วยการให้คะแนนจากคำตอบในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อ 4 - 12 คือ ให้คะแนนความบ่อยครั้งของการเปิดรับสื่อแต่ละชนิด คูณกับช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการเปิดรับสื่อมวลชน กล่าวคือ ตัวเลือกในคำถามเกี่ยวกับความบ่อยครั้งของการเปิดรับสื่อมวลชน ให้คะแนน เป็นดังนี้

* ดูรายละเอียดการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบทดสอบในภาคผนวก ข. หน้า 91

- ตัวเลือกข้อ 1 ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง
ให้คะแนนเป็น 3
- ตัวเลือกข้อ 2 สัปดาห์ละ 3 - 4 ครั้ง ให้คะแนนเป็น 2
- ตัวเลือกข้อ 3 สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง ให้คะแนนเป็น 1
- ตัวเลือกข้อ 4 ไม่ได้ อ่าน ฟัง หรือชมเลย ให้คะแนนเป็น 0

และตัวเลือกในคำถามเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเปิดรับสื่อแต่ละชนิดให้คะแนนเป็น
ดังนี้

- ตัวเลือกข้อ 1 มากกว่า 2 ชั่วโมง ให้คะแนนเป็น 4
- ตัวเลือกข้อ 2 ครั้งละ 1 - 2 ชั่วโมง ให้คะแนนเป็น 3
- ตัวเลือกข้อ 3 ครั้งละ 15 นาที ถึง 1 ชั่วโมง ให้คะแนนเป็น 2
- ตัวเลือกข้อ 4 ครั้งละน้อยกว่า 15 นาที ให้คะแนนเป็น 1

2. การวัดค่าตัวแปร การสื่อสารระหว่างบุคคล

จะวัดด้วยค่าคะแนนที่ได้จากคำถามในแบบสอบถามตอนที่ 3 ในข้อ 13 - 18

กล่าวคือ นำเอาคะแนนของความบ่อยครั้งในการพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ ในรอบหนึ่งเดือนที่
ผ่านมา มารวมกันเป็นคะแนนรวมของการสื่อสารระหว่างบุคคล ทั้งนี้โดยให้คำตอบแต่ละข้อ
มีคะแนนเป็นดังนี้

- ตัวเลือกข้อ 1 ไม่ได้พูดคุยกันเลย ให้คะแนนเป็น 0
- ตัวเลือกข้อ 2 นาน ๆ จะได้คุยกัน ให้คะแนนเป็น 1
- ตัวเลือกข้อ 3 คุยกันหลายครั้ง ให้คะแนนเป็น 2
- ตัวเลือกข้อ 4 คุยกันบ่อยมาก ให้คะแนนเป็น 3

3. การวัดค่าตัวแปร การติดต่อกับสังคมภายนอก

จะวัดด้วยการให้ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามในตอนที 4 ข้อ 20 - 22

กล่าวคือ นำเอาคะแนนของการเดินทางไปใน อำเภอ จังหวัด และเมืองหลวง คูณกับจำนวน
ครั้งของการไป อำเภอ จังหวัด และเมืองหลวง แล้วจึงนำเอาค่าคะแนนมารวมกันเป็น
คะแนนรวมของตัวแปร การติดต่อกับสังคมภายนอก ทั้งนี้โดยการคิดค่าคะแนนของคำตอบ

ในส่วนนี้เป็นดังนี้

ตัวเลือกข้อ 1	ไม่ได้ไป	ให้คะแนนเป็น 0
ตัวเลือกข้อ 2	ไป	ให้คะแนนเป็น 1, 2

สำหรับการไปในอำเภอ หรือจังหวัดอื่น ๆ ให้คะแนนเป็น 1 แต่สำหรับคำตอบว่าไปใน
กรุงเทพ ให้คะแนนเป็น 2

4. การวัดค่าตัวแปร ความทันสมัยในระดับบุคคล

ตัวแปร เรื่องความทันสมัยในระดับบุคคลนี้ จะได้คะแนนจากคะแนนรวม
ของคำตอบจากแบบทดสอบในตอนที 5 ข้อ 23 - 35 และข้อ 4 ในตอนที่ 2 รวมเป็น
14 ข้อ โดยให้คะแนนเป็นรายข้อ มีค่าคะแนนเป็น 0, 1 ถ้าผู้ตอบเลือกคำตอบในตัวเลือก
ซึ่งกำหนดว่า เป็นคุณลักษณะของความทันสมัย ก็ให้ได้คะแนนเป็น 1 แต่ถ้าคำตอบในตัว
เลือกอื่นก็ถือว่าได้คะแนนเป็น 0

(ดูรายละเอียดได้จาก ตารางการให้คะแนนคำตอบจากคู่มือการลงรหัสและคะแนนใน
ภาคผนวก ค. หน้า 110)

การกำหนดค่าระดับของตัวแปร

การกำหนดค่าระดับของตัวแปร เพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์
คือ เกณฑ์การแบ่งคะแนน ดังนี้คือ

ค่าอยู่ระหว่าง ค่าเฉลี่ย \pm	0.5	ของความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นค่า ระดับปานกลาง
ค่าที่อยู่สูงกว่า ค่าเฉลี่ย +	0.5	ของความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นค่า ระดับสูง
ค่าที่อยู่ต่ำกว่า ค่าเฉลี่ย -	0.5	ของความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นค่า ระดับต่ำ

เมื่อใช้เกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ตัวแปรต่าง ๆ ยกเว้นตัวแปรด้านระดับการศึกษาเดิม
จึงได้รับการกำหนดค่าเป็นดังนี้

ก. อายุ

กำหนดให้

1. อายุระหว่าง 17 - 41 คือช่วงอายุในระดับต่ำ
2. อายุระหว่าง 42 - 49 คือช่วงอายุในระดับปานกลาง
3. อายุระหว่าง 50 - 59 คือช่วงอายุในระดับสูง

ข. การเปิดรับสื่อมวลชน

กำหนดให้

1. การเปิดรับสื่อมวลชนที่มีคะแนนของความบ่อยครั้งของการเปิดรับ
คูณกับระยะเวลาที่ใช้ในการเปิดรับของทุกสื่อรวมกัน มีคะแนนตั้งแต่ 0 - 13.56 เป็น
ช่วงคะแนนในระดับต่ำ

2. การเปิดรับสื่อมวลชนที่มีคะแนนของความบ่อยครั้งของการเปิดรับ
คูณกับระยะเวลาที่ใช้ในการเปิดรับของทุกสื่อรวมกันมีคะแนนตั้งแต่ 13.57 - 19.43
เป็นช่วงคะแนนในระดับปานกลาง

3. การเปิดรับสื่อมวลชนที่มีคะแนนของความบ่อยครั้งของการเปิดรับ
คูณกับระยะเวลาที่ใช้ในการเปิดรับของทุกสื่อรวมกัน มีคะแนนตั้งแต่ 19.44 - 33
เป็นช่วงคะแนนในระดับสูง

ค. การสื่อสารระหว่างบุคคล

กำหนดให้

1. การสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีคะแนนได้จากคะแนนรวมของความ
บ่อยครั้งของการพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ ซึ่งมีคะแนนตั้งแต่ 0 - 9.67 เป็นคะแนนใน
ระดับต่ำ

2. การสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีคะแนนได้จากคะแนนรวมของความ
บ่อยครั้งของการพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ ซึ่งมีคะแนนตั้งแต่ 9.68 - 13.14 เป็น
ช่วงคะแนนในระดับปานกลาง

3. การสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีคะแนนได้จากคะแนนรวมของความ
บ่อยครั้งของการพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ ซึ่งมีคะแนนตั้งแต่ 13.15 - 18 เป็นช่วงคะแนน
ในระดับสูง